رهنمای خطبه روزجمعه مؤرخ: ۱۴۴۳/۱۱/۴هجری قمری مطابق۱۴۰۱/۳/۱۳هجری شمسی

فضیلت حرمین شریفین(مکه مکرمه و مدینه منوره)

إن الحمد لله ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادى له، وأشهد أن لا إله إلا اله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله. أمابعد:

قال الله عزوجل في محكم كتابه أعوذ بالله من الشيطان الرجيم: {إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكاً وَهُدىً لِلْعَالَمِينَ فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِناً وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ} آل عمران :(۹۶، ۹۷)

الف/ فضیلت مکه مکرمه:

الله تعالی جل جلاله مکه مکرمه را به تمام شهر ها ونقاط مختلف زمین فضیلت وبرتری داده است که درفضیلت مکه مکرمه آیات زیادی دلالت میکند.

قبله مسلمانان درمکه مکرمه قرار دارد که مسلمانها از نقاط مختلف زمین در پنج وقت نماز روی خود را به طرف آن میگردانند وهمچنان بعد ازمرگ به مسلمانان امر شده است که روی مرده مسلمان را به طرف قبله بگردانند.

درمکه مکرمه شعائردینی وجاهای وجود دارد که در باره آن آیات قرآن واحادیث رسول الله صلی الله علیه وسلم صراحت دارد، مانند: صفا، مروه، مقام ابراهیم، مسجد الحرام، ملتزم، حجرالاسود، رکن یمانی وعرفات .

الله تعالی جل جلاله میفرماید:{إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكاً وَهُدىً لِلْعَالَمِينَ۰ فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِناً} آل عمران:(۹۶-۹۷)

طوریکه الله تعالی میفرماید:{إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ...}البقرة:(۱۵۸)

{وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلّىً} البقرة:(۱۲۵)

درحدیث شریف چنین آمده است:(عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدٍ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَدَعَا لَهَا وَحَرَّمْتُ الْمَدِينَةَ كَمَا حَرَّمَ إِبْرَاهِيمُ مَكَّةَ وَدَعَوْتُ لَهَا فِي مُدِّهَا وَصَاعِهَا مِثْلَ مَا دَعَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَام لِمَكَّةَ) صحيح البخاري **ترجمه:**عبدالله ابن زید بن عاصم رضی الله عنه ازپیامبرصلی الله علیه وسلم روایت کرده، که رسول الله صلی الله علیه وسلم چنین فرمود:ابراهیم مکه راحرمت نهاد وبرای آن دعا کرده ومن نیزهمچنان که ابراهیم علیه السلام مکه

را حرمت وکرامت بخشیده بود، مدینه را حرمت نهادم وبرای افزایش محصول آن دعا کردم چنانچه ابراهیم برای مکه دعا کرد.

درحدیث دیگری آمده است:(عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَدِيِّ بْنِ حَمْرَاءَ، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاقِفًا عَلَى الحَزْوَرَةِ فَقَالَ:(وَاللَّهِ إِنَّكِ لَخَيْرُأَرْضِ اللَّهِ، وَأَحَبُّ أَرْضِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ، وَلَوْلَا أَنِّي أُخْرِجْتُ مِنْكِ مَا خَرَجْتُ).سنن الترمذي، ابن ماجة

ترجمه:عبدالله ابن عدی رضي الله عنه میفرماید که رسول الله صلی الله علیه وسلم را دیدم درمقام(حزوره) ایستاده است واین چنین فرمودند:ای مکه قسم به پروردگار که تو به نزد پروردگاربهترین نقطه زمین هستی وبه الله جل جلاله محبوب استی، اگر مردم مرا به زور بیرون نمی کردند من از بیرون نمی شدم .

ثواب اعمال وعبادات درمکه مکرمه نسبت به دیگرشهرها واماکن زیادتراست وثواب واجريك ركعت نماز دراين شهر مقدس معادل يكصد هزار ركعت نماز درغير آن مي باشد.

(عن ابی هریرة رضي الله عنه أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قال:(عن أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ، إِلاَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ).متفق عليه

و زاد أحمد وابن ماجة:(وَصَلاَةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، أَفْضَلُ مِنْ مِئَةِ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ) مسند أحمد /سنن ابن ماجه

ترجمه:پیامبرصلی الله علیه وسلم فرمودند یک نمازدرمسجد من بهتر ازهزار نمازدرغیرآن ماسوای مسجد الحرام.

درروایت ابن ماجه آمده است یک نماز درمسجد الحرام بهتر است از صد هزار نماز در دیگر مساجد است

حرمت واحترام مکه مکرمه :

حضرت عبدالله بن عباس رضي الله عنهما در روایتی میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم درروز فتح مکه فرمودند :(فَإِنَّ هَذَا بَلَدٌ حَرَّمَهُ اللهُ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَهُوَ حَرَامٌ بِحُرْمَةِ اللهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَإِنَّهُ لَمْ يَحِلَّ الْقِتَالُ فِيهِ لِأَحَدٍ قَبْلِي وَلَمْ يَحِلَّ لِي إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ فَهُوَ حَرَامٌ بِحُرْمَةِ اللهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا يُعْضَدُ شَوْكُهُ وَلَا يُنَفَّرُ صَيْدُهُ وَلَا يَلْتَقِطُ لُقَطَتَهُ إِلَّا مَنْ عَرَّفَهَا، ولا يُخْتَلَى خلاها) صحيح البخاري

ترجمه:الله جل جلاله دروقت پیدایش آسمان وزمین این شهر مکه را کرامت وحرمت نصیب کرده که تاروز قیامت حرمت واحترام آن باقی است. یقیناً در این شهر جنگ به هیچ کس پیش از من حلال نبود وبرای من فقط یکساعت حلال شدوبعد حرمت آن تاروز قیامت به حال خود باقیست. درخت این شهر قطع کرده نمی شود وشکارهم در آن جواز ندارد واموال یافته شده را اجازه گرفتن نیست مگر به خاطر اعلان وقطع کردن گیاهان آن ممنوع میباشد.

در مکه مکرمه ارتکاب گناه جزای سنگین دارد:

همچنان جزاء، عقاب ارتکاب گناه ومعصیت دراین شهر مبارک ومحوطه حرم مبارک نسبت به دیگرشهرها ومناطق زیادتروبیشتراست کسی که درمکه مکرمه ویا مدینه منوره به بدعت یا الحاد بگراید عذاب چند برابرخواهد دید.

چنانچه خداوند میفرماید:{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاء الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَن يُرِدْ فِيهِ بِإِلْحَادٍ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ}الحج:(٢٥)

ترجمه:بی گمان کسانی که کفرمی ورزند واز راه خدا وازمسجدالحرام بازمی دارند که آن را برای همه مردمان اعم از کسانی که درآنجا زندگی می کنند ویا از نقاط دیگربدان وارد می شوند یکسان نموده ایم همچنین کسانیکه باتوصل به ظلم درآن سرزمین مرتکب خلاف می گردند، عذاب دردناکی بدیشان می چشانیم.

حضرت عبدالله ابن عباس رضی الله تعالی عنهما روایت می کند که رسول الله صلی الله علیه وسلم در روز فتح مکه فرموده است:(ان هذا البلد حرمه امور یوم خلق السموات والارض فهو حرام بحرمة الی یوم القیامة)بخاری

ترجمه:خداوند در روزخلق آسمانها وزمین این شهر را کرامت بخشیده است وتا روزقیامت به حرمت خداوند حرام شده است.

عن ابن عباس عن النبی صلی الله علیه وسلم قال حرم الله مکة فلم تحل لاحد قبلی ولا بعدی احلت لی ساعة من نهارٍ)بخاری

ترجمه: پیامبرصلی الله علیه وسلم فرمود الله تعالی مکه مکرمه را حرام قرار داده وحلال نیست به هیچ فردی قبل از من وبعد از من وبرای من یکساعت از روز حلال قرارداده شد.

درحدیث دیگری آمده است:(عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ -صلى الله عليه وسلم- قَالَ أَبْغَضُ النَّاسِ إِلَى اللهِ ثَلَاثَةٌ مُلْحِدٌ فِي الْحَرَمِ وَمُبْتَغٍ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَمُطَّلِبُ دَمِ امْرِئٍ بِغَيْرِ حَقٍّ لِيُهَرِيقَ دَمَهُ) صحيح البخاري

ترجمه:ازابن عباس رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: مبغوض ترین انسان ها به نزد پروردگار سه گروه است: الحاد کننده (کسی که از روی ستم مرتکب کجروی شود)، ایجاد کننده طریقه جاهلیت دراسلام ،رفتن در پی یک انسان بخاطر ریختاندن خون آن به ناحق .

درحدیث دیگری آمده است: (عَنْ عَيَّاشِ بْنِ أَبِي رَبِيعَةَ الْمَخْزُومِيِّ ، قَالَ:قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى الله عَلَيْهِ وسَلَّمَ :(لاَ تَزَالُ هَذِهِ الأُمَّةُ بِخَيْرٍ، مَا عَظَّمُوا هَذِهِ الْحُرْمَةَ، حَقَّ تَعْظِيمِهَا، فَإِذَا ضَيَّعُوا ذَلِكَ ، هَلَكُوا). سنن ابن ماجة

ترجمه: پیامبرصلی الله علیه وسلم فرمودند امت من بخیر میباشد تا وقتیکه حرمت این مکان را طوریکه مناسب است بزرگ بشمارند وقتیکه حرمت این مکان را ضایع کنند هلاک میشوند.

فضایل مدینه منوره:

مدینه منوره فضایل زیادی دارد وشهری است که درنزد خدا ورسول اوازمکانت ودرجه بلندی برخورداراست، دعای حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم برای مدینه واهل آن این را ثابت می سازد که این شهر خیردنیا وآخرت را در بردارد.

در مدینه منوره جایی است که نبی علیه السلام آن را باغچه ای از باغچه های جنت گفتند.

(عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ) صحيح مسلم

ترجمه: درمیان خانه ومنبرمن باغچه ای از باغچه های جنت است.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در دعای خود مدینه منوره را برای ساکنین آن ثابت میکند که این شهر ازدنیا وآخرت بهتریت دارد

دریک حدیث شریف آمده: (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ - رضي الله عنه - قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - اللهُمَّ اجْعَلْ بِالْمَدِينَةِ ضِعْفَيْ مَا بِمَكَّةَ مِنْ الْبَرَكَةِ) رواه مسلم

ترجمه:از حضرت انس ابن مالک رضي الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده:ای الله جل جلاله بگردان هر آنچه که در مدینه است دوبرابر برکتی که درمکه است.

از ام المؤمنین عایشه رضی الله عنها روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند:(اللّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْمَدِينَةَ كَمَا حَبَّبْتَ إِلَيْنَا مَكَّةَ أَوْ أَشَدَّ، وَانْقُلْ حُمَّاهَا إِلَى الْجُحْفَةِ) البخاری کتاب الدعوات

ترجمه:خداوندا مدینه رامانند مکه ویا بیشترازآن به ماه محبوب گردان ودرپیمانه ومدمان برکت انداز وآنرا از امراض وبیماری ها در امان داشته وتب آن را به جحفه انتقال فرما.

مدینه منوره زمینی است که درآخرالزمان اهل ایمان درآن جمع میشوند وجای برای اهل ایمان است، درحدیث شریف آمده:(عن أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ الإِيمَانَ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا) صحيح البخاری

ترجمه:درآخر زمان اهل ایمان به مدینه منوره چنان جمع میشوند مانند جمع شدن مار به سوراخ خود.

در شهر مدینه سکونت زیاد فضیلت دارد.کسیکه سکونت را در شهر مدینه اختیار کند ودر برابر سختی، مشقت ومشکلات صبر کند ودر مدینه وفات کند پیغمبر علیه السلام در روز قیامت وی را شفاعت میکند.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: (لَا يَصْبِرُ عَلَى لَأْوَاءِ المَدِينَةِ وَشِدَّتِهَا أَحَدٌ إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا أَوْ شَهِيدًا يَوْمَ القِيَامَةِ) صحيح مسلم ، سنن الترمذي

ترجمه: ابوهریره رضي الله عنه میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده:هر کسی از امت من به سختی به مدینه منوره رفت ودرآنجا دربرابرهرنوع تکلیف ومشقت صبر کرد من در روز قیامت اورا شفاعت وشهادت میکنم.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (مَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَمُوتَ بِالمَدِينَةِ فَلْيَمُتْ بِهَا، فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ يَمُوتُ بِهَا) سنن الترمذي

ترجمه:کسیکه توان دارد که در مدینه منوره وفات شود، ودر آن جا وفات شد من کسی را شفاعت میکنم که در مدینه وفات شده باشد.

مدینه منوره شهری است که انسان های نا کاره را از خود دور میکند.

در یک حدیث آمده است:(عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رضي الله عنه - أَنَّ رَسُولَ اللهِ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَدْعُو الرَّجُلُ ابْنَ عَمِّهِ وَقَرِيبَهُ هَلُمَّ إِلَى الرَّخَاءِ هَلُمَّ إِلَى الرَّخَاءِ وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يَخْرُجُ مِنْهُمْ أَحَدٌ رَغْبَةً عَنْهَا إِلَّا أَخْلَفَ اللهُ فِيهَا خَيْرًا مِنْهُ أَلَا إِنَّ الْمَدِينَةَ كَالْكِيرِ تُخْرِجُ الْخَبِيثَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَنْفِيَ الْمَدِينَةُ شِرَارَهَا كَمَا يَنْفِي الْكِيرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ) صحيح مسلم

ترجمه:به مردم زمانه ای فرا میرسد که یک شخص همرای پسر کاکا، اقارب خویش را دعوت و وی را میگوید بیا به سوی فراخی بیا به سوی فراخی مدینه منوره برای او بسیار خوب جای است اگر او فهمید ورفت. قسم است مرا به آن ذاتی که روح من درست بلا کیف اوست از مدینه منوره کسی بیرون نمی شود مگربه اینجا الله بهترین انسان را می آورد، بدون شک مدینه منوره به مانند آهنگری است که خباثت آهن را دورمیکند، قیامت تا هنگامی قایم نمی شود که مدینه منوره مردمان بیکاره را ازخود دور کند مانند آهنگری که خباثت وزنگ را از آهن دور میکند.همچنان درصحیح البخاری ومسلم ازحضرت انس رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند:((لَيسَ مِنْ بَلَدٍ إلاَّ سَيَطَؤُهُ الدَّجَّالُ إلاَّ مَكَّةَ وَالمَدِينَةَ؛ وَلَيْسَ نَقْبٌ مِنْ أنْقَابِهِمَا إلاَّ عَلَيْهِ المَلاَئِكَةُ صَافِّينَ تَحْرُسُهُمَا ، فَيَنْزِلُ بالسَّبَخَةِ، فَتَرْجُفُ المَدِينَةُ ثَلاَثَ رَجَفَاتٍ، يُخْرِجُ اللهُ مِنْهَا كُلَّ كافِرٍ وَمُنَافِقٍ) صحيح مسلم

ترجمه:درهرشهربه جزازمکه ومدینه دجال داخل می شود، وبر راه ها ودروازه های مدینه فرشتگان صف بسته ایستاده استند واز مدینه حراست می نمایند، دجال درشوره خاکی فرود می آید ومدینه سه مرتبه می جنبد وهر کافر ومنافق از آن بیرون شده به طرف دجال می روند.

همان گونه کسی که مدینه منوره را به چشم حقیر ببیند الله اورا محو میکند وکسی که مدینه منوره وساکنین اورا فریب ومکر دهد مانند نمکی که درآب انداخته شود آب میشود.

در حدیثی آمده: (عن أَبِي هُرَيْرَةَ - رضي الله عنه - قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - مَنْ أَرَادَ أَهْلَهَا بِسُوءٍ يُرِيدُ الْمَدِينَةَ أَذَابَهُ اللهُ كَمَا يَذُوبُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ) صحيح مسلم

ترجمه: ازابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده کسی که ساکنین مدینه را به چشم بد نگاه کند الله تعالی اورا چنین محو میکند مانند محو شدن نمک در آب.

بعضی از فضائل مدینه منوره:

١- محبت رسول الله صلی الله علیه وسلم با مدینه منوره.
٢- موجودیت مرقد مطهر رسول الله صلی الله علیه وسلم درمدینه منوره.
٣- موجودیت مسجد نبوی درمدینه منوره.
٤- مدینه منوره سرزمین هجرت ومنبع سنت بوده .
٥- قرار داشتن باغی از باغ های جنت درمسجد نبوی.
٦- هرکسی که به اهل مدینه خدعه وفریب نماید مانند نمک آب شده از بین میرود.
٧- کسی که اهل مدینه را در خوف بیندازد خداوند لعنتش کرده وفرض ونفل آن را نمی پذیرد.
٨- چندین برابر نمودن پاداش نماز در مسجد نبوی .
٩- مدینه منوره از دجال وطاعون مصئون می باشد.

١٠-سکونت در مدینه منوره علامه ایمان وکسیکه درمدینه منوره فوت نماید، پیامبرصلی الله علیه وسلم شفاعت وی را می کند.

١١- مدینه منوره مرکز غزوات اسلامی بوده وجای زندگی پیغمبر علیه السلام .

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته